

Katimajiralaq Maligalirinirmut

Tuhagakhaq Qimilruuqhugit Nunavunmi Uqauhinut Maligaliriniq: Uqauhiit Atuqtauvaktut Maligarjuaq unalu Inuit Uqauhiit Hapummijauninga Maligarjuaq

**2nd Katimaniq 6th Maligaliurvia Nunavunmi
Ukiumi 2024 Katimaniit**

Ikhivautaq

Joe Savikataaq

Ikhivautap-Tuglia

Janet Pitsiulaaq Brewster

Maligaliuqtit

Bobby Anavilok

George Hickers

Mary Killiktee

Adam Arreak Lightstone

Solomon Malliki

Karen Nutarak

Joanna Quassa

Joseph Quqqiaq

Alexander Sammurtok

Craig Simailak

www.assembly.nu.ca

Uqauhiup Hivunikhaa

Uvani 2008, Nunavunmi Maligaliurvia aniguijuq malruungnik uqauhinut maligakhainnik, una *Uqauhiit Iltarijauhijumajut Maligarjuanga* unalu *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga*, atuliqtaujuq tamatkinngitkaluaqhutik ilainnait atuqpallialiqhutik, uvani 2017 uvanilu 2020 atauttikkuunngitutik. Ukuak maligakhak qimilruuqtaujujhak Maligaliurviani Nunavut.

Ilangani 37 haffumani *Uqauhiit Iltarijauhijumajut Maligarjuangani* imaatut piviqaqtuq:

37. (1) Tallimat ukiut qaangiraangat havauhia, hivulliqpaamik qimilruuqhiblutik uvani ukiuq nalliqtinngu September 18, 2014, pilihaarniqarluniluunniit kinguani Maligarjuaq atuliqtillugu Maligaliurviup pitqugumikku, ukua Maligaliurvik ukualuunniit katimajiralaangit Maligaliurviup qimilruuqhiniyaqtaat iluaniittut havauhialu uumap Maligarjuami, ahiillu maligakhat, atuagat, maliktaujujhat, parnaijautait tiliurutailuunniit ukua Maligaliurvik katimajiralaangilluunniit Maligaliurviup tiliurutainni.

(2) Qimilruurutini piqataujukhat takuurilugu aulaningat aturnikhallu haffumap Maligap, ihuarninga pivikhaanni hivumuurutikhaallu havauhirijumajaat ilaqarniarungnaqhijut aallannguqpallianikhaanni Maligarjuarmut.

Ilanganni 43 haffumani *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga* imaatut piviqaqtuq:

43. (1) Kihinngurlugu tiliurutainni pigiaqtittidjutaanni Maligaliurviup, ilangani 37 haffumani *Uqauhiit Iltarijauhijumajut Maligarjuangani* atannguqtuivaktuq qimilruurnikhaanni Maligarjuarmi.

(2) Qimilruurut ataani uigua-ilangani (1) ilaginiaqtaat qimilruurutait qanurinninganik Inuit Uqauhinginnik Taiguuhiliuqtiit, talvaluunniit aulanikku ilikkuurniaqtuq havauhirijakhainni.

Uvani November 7, 2022, Maligaliurvik angiqhimajaat pigiaqtittidjutimik ukunani Katimajiralaatkuq Maligalirinirmut qimilruuqhilutik maligaliriniit uvvalu tuhaqtittiffaarlugit Iglurjuarmut. Katimajiralaatkuq qimilruuqhijut January 2023-mi qaitquihimablugit tigumiaqatigiiktuq ilauqataujunullu inungnut tunihijukhat maligalirinirmut.

Katimajiralaatkuq qimilruuttiaqtaat ukuak *Uqauhiit Iltarijauhijumajut Maligarjuanga* unalu *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga*, ihumaqhuutigittiaqhugit pivikhaannik, havauhiannik, aulaninganik aturutikhainiglu maligalirinirmut. Katimajiralaatkuq qimilruuqhimajaittauq qanurinningannik Inuit Uqauhinginnik Taiguuhiliuqtiit.

Ilagiblugu qimilruuqhinianni ilitturinahaqhugu ihuaqtuuninga pivikhaanni maligalirinirmut qanurlu nakuatuurningannik maligaliriniup ublumimut havauhiit tikitiqhimajait, Katimajiralaatkuq ihumaqhuuqhuutiqaqtut qaffiujunik tuhagakhanik atuaganiglu titirainnik ilagiblugu Kavamatkua Nunavutip Uqauhivut uqauhiitigut parnaijautainnik, una Minista Uqauhilirinirmut Ukiuq TamaatTuhagakhat ukuallu Ukiuq Tamaat Tuhagakhaluqtaat Nunavutip Uqauhinut Kamisina ukuallu Inuit Uqauhinginnik Taiguuhiliuqtiit.

Katimajiralaatkut qimilruurmijaat kavamatuqatkut maligaliriniannik atuagallu titirainnik mikhaagut aturningat ilitarijahimajut uqauhiinnik ukauullu nunaqaqqaqtut uqauhiit Kanatami.

Qaffiujulli tukhirautil mikhaagut Nunavutip uqauhiit maligaliriniat tunijauhijumajut June 2023-mi tikilvikhaa aadjiliuqhimajullu haavitauihimajut Maligaliurvingmi October 19, 2023 (TD 165-6(2)). Katimajiralaatkunni katimajiit quviahuktut ihumaliuttiarningannik tuhagakhaniglu uqautauttiaqhimangmata tukhirautilini.

Uvanngat September 25 uvunga 29, 2023-mi, naalaktittihimajut Maligaliurviup katimavianni pivikhaqaqtittiblutik uqauhiriblutigik tukhirautilinik ahiinniglu amigaittut ihumaaluutauvaktunik.

Maligaliuqtit qujagijumajaat Minista Uqauhilirijitkunni, Nunavut Tunngavitkut, Uqauhinut Kamisina Nunavunmi, Inuit Uqauhinginnik Taiguuhiliuqtiit ukuallu Katudjiqatingit des francophones du Nunavunmi ikajuttiaqhimangmata ilauqataublutiglu qimilruuqhitillugit.

Ihumagiblugu **pivianiittut** maligarmi:

Katimajiralaatkut ilitturihimajut qaffiujunik taihiniinnik taijauvaktullu atuqtauvaktut maligakhani ihuaqhaqtaujariaqaqtut ihuaqhivaallirlugilluunniit naunaijautaata aturutikhaallu Maligarjuarmiittut piviqarniinnik uvvalu annguumatilutik tadja atuqtauvaktunik aturutainniglu.

Katimajiralaatkut pitquihimajut una taihiniat “Inuit Uqauhiit” taijauvalirlugit “Inuktut” nalaumanahuarlugu tadja kavamatkut atuagainni ukuallu atuagait atuqpalirlugillu Inuit-ihumagilugit kavamatkuunngittuni timiujut. Katimajiralaatkut pitquihimangmijuttauq una taihiniq “Inuinnaqtun” ihuaqhaqtaungmiluni Inuinnaqtuin ikajuutikhaqattiarlutik ihuaqutauillu Inuinnaqtun.

Katimajiralaatkut ikajuqtuqtuijaat ilikkuurningat Nunavutip Uviititut uqauhiit- qaffiujulli inmingnik ilitarilutik pitquihimani allu taihiniat “francophone” atulirmilutik taihiniannik Uviitituuqtut uqauhiit- uqaqpaqtut Nunavunmi.

Katimajiralaatkut pitquihimajut una taihiniat “ihumaalungniq” himmauhiqtauluni taihiniannik “naruniq” hakugikhivaallirniarumi maligakhaq nalaumapkarlugulu ahiit maligait uqauhiqaqtut ahiruqtauhimaniit kitulluqaak pijungnautit.

Una taihiniq “akhut pijumalluaqtaujut” qanurlu ihumaliurutauvaktuq havauhiannik kavamatuqatkut ikajuutainnik Kanatamiuttanut naunaittiaqhimajuq atuagani uvani kavamatuqatkut uqauhinut maligalirinianni, Katimajiralaatkut ilitturihimajaat qanurinninga “akhut pijumalluaqtaujut” havauhikhaanni Nunavutip maligakhaanni naunaijattiaqhimaittuq ukunani Nunavutip uqauhinut-atuqtaujukhat maligainni. Naunaijaqhugu maligakhaat “akhut pijumalluaqtaujut” Nunavutip maligaliriniup havauhia aturningannik hakugikhiurungnaqtuq atulirumikku maligakhaq ihumagiblugu ikajuqtuidjutikhaat Nunavunmi.

Katimajiralaatkut pitquihimajut una taihiniat “akhut pijumalluaqtaujuut” naunaijaqhimaluni maligakhami atuagalirinirmulluunniit malikhugu maligakhamiittuq.

Ihumaaluutaajut uqarijauvaktut pijungnautait uqauhiinnik-uqaqpaktut mikhaagut ihumagittiannngittugit Nunavutip maligalirijiat havauhianni. Ilitturijauhijaujuq ilangit maligaliriniujumajut timiqutait ihumaliurnirmut havauhiqarumablutik maligalirinirmiinniannngittut ahu.

Katimajiralaatkut pitquihimajut pivikhaat uvaniittut *Uqauhiit Ilitarijauhijaujuq Maligarjuangani* which ilagijaat aulaningat maligalirijitkut ihuaqhaqtauhiimaluni aadjikkutarilugu uqauhiit pijungnautait ihumagilugit uqaqtaaqat numiktittirijut atauttimiujuunilluunniit uqaqtiujut, tuhaqtinnariqpaglutik tuhagakanik, pitqujauhijaujuq ihumaliurutaujukhallu. Maligaliuqtit ilitarihimajaat pinahaarniarungnaqhijuuq uvvalu maligalirinirmut maligaliurumajullu pivalliajumablugu maligalirinirmut pitqujauhijaujuq haffumani.

Ilangani 3 haffumani *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga* havaanik pivikhaqtaqtittivaktuuq “tamainni timiujuuni” ihumagiblugu Inuit uqauhiit havaarijaujuq atuqtauvaqtullu Nunavunmi, ilanginnik nanminiqaqtuq timiqutaajut. Taihinia “inuit timiqutait” unalu “inuit nanminiqaqtuq timiqutait” ilangani 1 haffumani *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga* ilaqaqtut kavamatuqatkut havagviinnik, timiqutainnik kavamatkut havagviinniglu. Qanurlikiaq, Katimajiralaatkut iliturihimajaat ihumaaluutaqtaqtaqaktumik amigaittut kavamatuqatkunni ikajuutait Nunavunmi maliruajuitait *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanganik*. Kavamatuqatkut *Nunaqaaqqaqtut Uqauhiit Maligarjuanga* ukuallu *Inuit Nunangat Atuagaat* angiqatigiikpangniaqtut naunaittumik ikajuqtuutiqarniarumik Inuktut, Katimajiralaatkut ilihimajut pivikhait haffumani *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga* hakugikhivaalliqaqtuuq haffumani.

Katimajiralaatkut pitquihimajut ukuat *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga* ihuaqhaqtauluni naunaittumik taihinia “inuit timiqutait” unalu “inuit nanminiqaqtuq timiqutait”. Katimajiralaatkut pitquiffarmijut atuagakhat naunaijattiaqhimaluni qanuq maligakhaq aktuumaniaqtuuq kavamatuqatkut havagviinnik, timiqutainnik kavamatkut havagviinniglu ilitturinahuarlugillu kitut timiujuq atuqaktukhat Inuit uqauhiinnik ikajuqtuulutik Nunavunmi.

Ilanga 38 haffumani *Uqauhiit Ilitarijauhijaujuq Maligarjuanga* unalu ilanga 44 haffumani *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga* pivikhaqtaqtuuq atuagakhalinirmut tiliurutikhaanik naunaijainirmut aturutikhaanullu maligakhaup. Ublumimut, atuagakhanik havaktauhimannngittuuq ukununnga Nunavutip uqauhinut maligakhainnik.

Katimajiralaatkut pitquihimajut ukuat atuagakhat havaktaunarirlutik pijuminaqqat tiliurutikhaanik naunaijainirmut aturutikhaanullu, *Uqauhiit Iltarijauhimajut Maligarjuanga* ukununggalu *Inuit Uqauhiit Hapummidjutaat Maligarjuanga*.

Hapkununga Ihumagiblugit ,Titikikinikmun, **havaqhaatlu piaqhajiqhimajaat maligautinun havaqtitilugit:**

Nunavut's *Uqauhiit Piqujarjaut hagjaiqhihimajut, malgujuktu ikajuqatigiiqtut havaaqhaqhuriq umunga havaqtitiinikmun maligautinunut; Minhitaq Uqauhinut Uqauhinutlu Kamisina.*

Makpigani Naunatkuta 13 (3) Uqauhinut Piqujarjuat titrarqhimangmatta Minihitaq Uqauhiptingnut piaqhajiaqtuqhaq attuqtitilunilu/havaqtitilunilu uqauhiptingnut; maligautait, miqharutinut, ikajutinutlu malitiarlugitlu maligautit. Makpigani Naunatkuta 25(1) *Inuit Uqauhiit munaqhiitiarnikmun piqujarjuanga imaa atahimangitumik umunga illuitumiq piaqhajiangnikmun atthimalunilu, ihuaqtumik havaaqublugu havaligumikku maligautait. Ublumimun, malguuliqtut piaqhajiqhimajaat, Uqausivut unalu Uqausivut 2.0, Naunaipgahimajaat Govamatkunun Nunavutim, kinguliatauq atuqtaulimaiqtuq 2023ukiungani. Ihivriutiiqaglutik titkikinik, Katimajiralaat imaa ihumaliuqhimajut, havaqtitiinahuaqtait piaqhajiqhimajaat, haqugiingimata havaqtitiinikmun hapkununga Govaman Katimayit, allatkiitlu. Katimayit ihumajut imaa aqhuquqtuqhat Govamat havaktiit, ikajuqatigiiqtut, havaqtitiinikmun, naunaijaqtitiinikmun pinnahuaqtaminik Uqauhiit Munaqhiitiarnikmun Piqujarjuaniitlu.*

Katimayit naunaijattiaqtut inmingnun imaa: Minihitaq Uqauhinut Tuhajaqhait illuitungujuqhat, hulilugangniit, havarijaitlu ihuaqutigitiaqujait, ikayukatigiitiaqhimalutiklu uqauhiptingnun Nunavutmi. Katimaqatirijaujut imaa ihumajut titkikihimajuni ihuaqhijautialaaqtut imaa: Katimayit ihumajut tuhajaqhait ihuaqhilaqtut atahimajaugumik naunaitqutainnik, ikajuqtiqhaminhgnik kanuritaqhaak havagumik atuquligangamik uqauhiptingnik, ikajuutiqhainik, munaqhiitiinikmunlu.

Katimajiralaat imaa havuqujut Minihitaanun Uqauhiit imaa: Havaatiitiarnikmun piaqhajaliriarumik haquritqijaumik haatiqjut Govamat havaktiinut, nanminikmiklu havaaqatut tatqani, havaatiitiarnikmun, naunaipgailigumiklu hapkuninga pinahuaqtaminik Nunavuutim Uqauhiit Maligaqhait.

Makpigaap Naunaitkutaani 13.1 *Uqauhipkut Pikuyarjuanga tunihilaqtut uqauhiptingnut Kiinaujaqhainik akiliqtaujaani maliqhugu naunaitkuta 13.1(3).* Taimani havaktauhimangman kiinaujaat itqumajutaa akiliqtauhimangituuq kihimi aituqtauhimajut atahingmik, akiligaqhangmiku tikiliktait. Ihumagigaluaqhugu imaa akilipgaingnikmun, maligaqhat maliktaungitgangamik. Katimajiralaat imaa ihumajut kinaujait akiliqtaugangamik havaatiitiarniimunlu maligaqhanun tunijaulaaqtut Govamat Kiinaujalikiyitkunun.

Katimajiralaat imaa havaqujut Uqauhiptingnun Pikujarjuanga, ihuaqhijauqujuq unguvarlugulu Naunaitkutaa 13.1, Imaa ihuaqutiriniangmagu Uqauhiptingnun kiinaujat itqumajutiqaaniq. Katimajiralaat imaa havaqujutlu maligaqhait ihuaqhiqujait una naunaitkutaa unguvagulugulu 15 (2.1) ihuaqutiriniangmagu Minihitak Uqauhiptingnut Tuhajaqha naunaipgarluni Uqauhiptingnun Kiinaujait itqumajutait.

Uqauhiptingnut Pikujarjuarna ikajuutiqaqtuk tikualigumik Nunavut Uqauhip Kamisinaqhamingnik unalu, atautiqut ihuaqutiqaaniq inuit Uqauhia munaqhittiitarnikmun pikujarjuanga, naunaittiartitiublutiklu havaanganun, havaarijait, havaaqtaqhaitlu havarviani.

Katimajiralaat naunaijattiarqhimajut Uqauhinun Kamisina kanga, kanuklu ihivriuqhiiligangami, ihumaluutiinun, nagujuninlu naunaittiarinnamik. Maligauttiqhatiqanginmata havakviit, tatkanilu qiujaamingnik ihuaqutiqaamingnik Uqauhiup Kamisina, havaktitiinikmun, havaqujainniklu. Maliraqhaqangittut havakviit allatkiik kiujaamingniq ihuaqtumiq Uqauhiit Kamisinamun, havaktitijamingniq, malitiangniqmunlu, ihumaalutiriraluqqhugu naunaijatiaqtaat.

Katimajiralaat Imaa Kamisinamun havaqujut ihivriuqhiilirangami, naunaijatiaqujaat maligatiangit malitiaqublugit, maligaqhatlu titkikiqut ihuaqhilugit.

Katimajiralaat imaa havaqujut Uqauhiit Kamisinamun, Tuhajaqhait kanuritaqhaat naunaijatiaqublujait, imaalu kanuk havaaqtiitiligangami, havaaqaliqtut havarvian allatkiinitlu, Katimajiralaatlu imaalu pikujut ublunik 90nik kiujaqhamingnik, havaqujainnik Kamisinap.

Katimajiralaat ihumagiraluaqqat aqhugumiq malitiannik maliqublutik, uminga aqiliraqhamik malitiangitkumik, qutiangitkumiklunit. Makpigani Naunaitqutanni 27(2) Uqauhiit Pikujanni *Naunaitkutaani* 33(2) Inuit Uqauhiit pikujanni akilipgailaaqtut malitiaqtaungitkumik, imaa Inuk akiharumi, ihuinaqtiitigumilunit kimutlikiak naagugumilunit, naunapgaqhuni Uqauhiit Kamisinaamun. Maligaqhat pikangitmatta malitiaqtaungitkumiq atani Nunavuutim Uqauhiinun Maligaqhait. Katimajiralaat naguriraluaqhugu akiliqhiinik malitiaqtaungitkumiq maligaqhat, ihumajut nanminikmik havaaqhaqaqtut, ikajuutiqaamingnik piqaarlutik, maligautit malitiangniarunaqhijait, malitaliuliharamiq. Naunaijatiqhimajaatlu Uqauhiip Kamisina Havarvia ihuaqutiqaamingniq havaqqarlutik, malirautinut malitiaqhijitinnatiq.

Katimajiralaat imaa pikujut: akiliqhiiniq atuqujaat malitiaqtaungitkumiq, ihuinarumiqlunit maligautinut, ihumaqublujaat ihivriuqhiifaaligumiq Uqauhiit pikujaaniqlu.

Naunaitqutaani 15 *Inuit Uqauhiaani Munaqhijiinilu Pikujaani imaa havaalaqtut hapkuninga* Inuit Uqausinginnik Taigusiliuqtiit. Katimajiralaat rilitaqhijut angmaqtaungman ajuqhautijaat, Inuit Uqausinginnik Taigusiliuqtiit has struggled to function independently. Members appreciate that the Department of Culture and Heritage has provided ongoing and significant administrative support to enable this body to continue its operations.

Katimajiralaat imaa ihumajut nanminikutta titikikini ikpigijaat hapkununga Inuit Uqausinginnik Taigusiliuqtiitkut havaaqhimaangnikmun, kangagaluqlu ajuqhagaluqhuti, uttaqqittiarlugitlu havaaqtinahaaramiq nutaaniq havarviani. Katimayit ilihimajutlu Katimanikmun Inuit Uqausinginnik Taigusiliuqtiitni, havarvialu ihuaqhijaujuqhaq, ihuaqtiqhamingniklu.

Katimajiralaat imaa pikujut Nauitkutaani 20 *Inuit Uqauhiit Munaqhijitiarnik Pikujaani, ihuaqhijuaat nutaaniq katimajiiniligangamiq, havaqtiqhamingniklu havaqtinirangamiq, unguvaqtigangamiklu iqhivautaqaqtumik.*

Katimajiralaat imaa pikujut Naiunaitkutaanit 22 of the *Inuit Uqauhiianun munaqhijitiarnikmun Pikujaani, ihuaqhijaujuq havaqtitiinikimun hapkununga* Inuit Uqausinginnik Taigusiliuqtiit havarvia malitiaqublugu Naunitkutaani 20 *Nanminikutaa Uqauhiit Pikujaani, malitiarnikmunlu Havaktiit Pikujaani.*

Iniriingnikmuntauq

Katimajiralaat Maligatiarnikmun iniriqtaat Nunavuutim Uqauhiinun Pikujaani, Munaqhittiinikmunlu Pikujaani. Katimajiralaat Maligaqhaat tamangmiq hakuriqtut, kangiqhinnaqtutlu tadjanuaq kanukli havaqtut. Katimajiralaat naunajatiarqtutlu ihauqhitiarnikmun naunittitilirangamik maligaqhanik ihuaqutiriniangmagu, pinahuaqtamingnik taimunga.

Katimajiralaat naunaittiarqhimajutlu ihauqhajiinikmun Govamat ihumaliuqhimajainik, ihuaqhaiqubluniklu. Titikiniit turaaqhimajut, tuhaahimajaaniklu, allatkiinik ihuaqhijut, uqautibluniklu kanuk havaqtuqhat, Govamatlu ihumagiqhajainik hivumuligumiq maligaqhanik ihauqhajiiniligangamiq, ikajutiqhamingniq, ihuaqhaijiinikmun Uqauhiinut attuqtaqhamingnik Nunavutmi.